

Via Veritatis Ad Vitam Sev Exercitia Spiritvalia

Haineuve, Julien

Antverpiae, 1652

Qvarta Veritas. Vti gratiâ nos duci ad finem nostrum, sit à natura corrupta nos abduci; malum omne esse a nobis ipsis; suspectum adeoque cauendum esse appetitum nostrum, qui nos perdet, nisi illum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60125](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60125)

S E C V N D V S D I E S,

De propensionibus naturalibus,
vnde promanant imperfe-
ctiones, & peccata, quæ à Fine
nostro nos abducunt.

Q V A R T A V E R I T A S.

Vt à gratia ducimur ad Finem nostrum, sic
à naturâ corruptâ inde abducimur. Ma-
lum omne à nobis ipsis est; suspectus ita-
que esse, & caueri debet appetitus noster,
qui nos perdet, nisi illum perdamus.

*Perditio tua ex te Israel, tantummodò
in me auxilium tuum. Osee 13.*

M E D I T A T I O

De quarta Veritate.

I. P V N C T V M.

Declaratio eiusdem.

Cum ad hoc Exercitia solùm instituan-
tur, vt perficiamus nos, & perfectio no-
stra in eo consistat, vt rectâ progrediamur
assequamurque finem nostrum, per ea me-
dia, quæ in nostra conditione nobis prom-
pta ac parata sunt: primum, quod nobis in-
eumbit, postquam nouimus finem, quem se-
ctari debemus, est, vt agnoscamus, nos eum

non uti par erat confectatos, nos ab eo plurimum aberrasse; & quid tandem illud sit præcipuè, quod in errorem & de via nos induxit, ut remedium adhibeatur. Si enim ad formæ in subiectam materiam, introductionem, necesse sit, illam materiam carere eâ formâ, cum priuatio ex principijs physicis, vnum sit: etiam necesse erit (ut restituamur in eum statû, in quo nos esse oporteret) agnoscere, non in eo non esse, & ad acquirendum gradum perfectionis quo caremus, scire, nos illo carere. Atque hæc cognitio principium est gratiæ, & prima ad nos reformandos, atque ad statum meliorem reuocandos, dispositio.

Huc nos ducit quarta Veritas quæ efficit ut, generatim agnoscamus, vitij aliquid & mali nobis inesse, quoddam à recto itinere deuiauerimus, aberrauerimusque à fine nostro aut saltem, simus ita comparati, ut possimus aberrare, ac ruere in perniciem, nisi nobis attendamus; omne malum esse à (a) nobis & particulatim eò nos rapi à perperâ cupiditate & propensione naturæ, quæ idcirco suspecta esse debeat; ordiendum esse ab hac sui diffidentia, si quis certò pertingere velit ad finem suum, quandoquidem aliàs fineremus nos abripi ab his naturæ moribus qui antehac à fine nos auerterunt, & impo-

sterunt

(a) Erravi, sicut ovis quæ pergit. Psal. 118.

Vnusquisque in via sua errauerunt II. 47.

Omnes nos quasi oves errauimus. Id. 53.

sterum auertent, perdent que nos, nisi prius illos perdamus.

Attentè igitur & per otium considera, quotquot scelera indies admittimus, quotquot cogitationes, affectus, verba & opera inordinata, quotquot desideria, timores, gaudia, tristitiæ, & aliæ immoderatæ perturbationes fiunt in vita tua, quotquot sinistrae intentiones, quotquot ambitiones, quotquot desidia: totidem esse errores euagationesq; à fine tuo; totidem esse præcipitia, periculaq; te perdendi; vnde verè hæc, nisi à teipso, à natura tua in malum prona quam componere non curas?

Ne accuses hic creaturas, non dicas, mundi vitio hæc accidere, neque culpam in (a) Dæmonem conijcias, & caue præcipuè ne aduersus diuinam prouidentiam obmurmeres, aut deesse gratiarum auxilia conqueraris: satis illæ affluerunt, vt etiam in conditione tuâ sanctus euaderes; dimidium earum gratiarum suffecisset regnis integris conuertendis; *perditio tua ex te, mi homo, nihil tibi noceret, ni velles; totus Infernus officere tibi non posset, absque te, & tu solus esse tibi*

C 4

(a) Non dixeris, per Deum abest: quæ enim odit, nec feceris. Deus ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui. Adiecit mādāta sua; si volueris mandata seruire, conseruabunt te. Apposuit tibi aquam & ignem, ad quod volueris porrigere manum tuam &c. Eccl. 15. Noli facere mala, & non te apprehendēt. Discede ab iniquo, & deficient.

tibi potes & Dæmon & Infernus. Intra nos malum nostrum est ; sed neque etiam consistit in primis naturæ motibus, qui non sunt in potestate nostra, sed in arbitrii nostri libertate, quæ malo resistere potest aut consentire. Malum vnicum, quod à fine nostro nos avertit, est peccatum, at nullum vnquam peccatum est, nisi sit voluntarium procedatque à nostra libertate ; à nobis igitur malum est, cui idcirco attendendum, & peculiariter illi affectui, qui maximè naturam nostram infestat.

Est hoc alterum membrum propositæ veritatis, quod expendere etiam oportet. Tam infirmi & fragiles sumus, (a) vt non facilius frangi vitrum, nec ad ignem cera liquari possit, quàm nos simus in malum proclives, quavis oblata occasione, nisi sollicitè nobis attendamus, propone tibi ægrum aliquem, vix, & non nisi ægrè pedibus consistentem, in lubrico progredientem tabulato, qui antrorsum trahatur, retrò protrudatur in casum ; quid hic agat, nisi quis illi manum præstet, nisi & ipse suam porrigat, vt occurrat labendi periculo ? (b) Hoc ipso ritu plerumque nos incedimus : Tabulatum lubricum mundus est, obiecta nos trahunt in lapsum, eò natura propendet, impellit

Dæmon.

(a) *Sensus & cogitatio cordis hominis in malum proclives sunt ab adolescentia sua. Gen. 8.*

(b) *Ier. 23 & Psal. 34.*

Dæmon, sine Gratia sumus ipsa debilitate & infirmitate debiliores, infirmioresque: at Gratia nihil præstat sine nobis; an non igitur par est nos diffidere nobis ipsis, continuaque sollicitudine aduigilare propensioni nostræ, quæ singulis momentis minatur ruinam, nisi illam compescamus, compescendo autem feliciter perditur?

Præclarè pauculis verbis Sapiens, quales sumus, ostendit: (a) *septem inquit, nequitia sunt in corde hominis, qualiscumque sit; & tam verum est id ad nos quoque pertinere, quàm est exploratum, nullum esse peccatum, in quod quis cadat, in quod alter non laberetur, si vacuus foret desertusque à Gratia. Hæ igitur septem nequitia sunt septem peccati scaturigines, & veluti septem Hydræ capita, cor nostrum, vbi peccata omnia formantur, experimentia. Prima est, proclivitas illa naturæ in malum, quæ omnibus hominibus communis est. Secunda est, propensio peculiaris vniuscuiusque, quâ violentius rapitur in aliquod mali genus. Tertia, habitus à malis actibus contracti, confirmatique. Quarta, moralis necessitas verlandi cum creaturis, & arcta necessitudo, quæ nos objectis ad malum allicientibus immittit. Quinta, aversio naturæ, vt resistamus nostris cupiditatibus, vnde fit, vt ijs imprudentes & sine scrupulo obsequamur. Sexta, derelictio Dei certa quædam gratiarum dona subtrahenda* (a) *Proverb, 26.* C 5

tis, quæ contulisset, nisi repulsam meruissimus. Septima, quædam cæcitas & obduratio (a) animi consequens, quæ paulatim in statu nos collocat, ut malorum nostrorum amplius nullus tangat sensus; sic assueuimus ut se iam accommodauerit Conscientia, neque alias aduertimus, nisi cum vacamus Exercitiis, de generali Confessione solliciti; tunc enim verò stupemus nos ipsos, miramurque sic viuere nos potuisse, attamen viuere potuimus, nec tamen aduertimus: Itaque vides utrum persona, quæ non omnino sit excorpi sed cor habeat septem hisce nequitias infelsum, non habeat quoque iustissimam de diffidendi causam, magnamque adhibendam cautionem.

Verum, nihil æquè nos confirmat in huius Veritatis assensu, quàm principis Angelorum primique hominis exemplum, erant illi Creaturæ tam nobiles, tantis præditi donis gratiarum, & ab illis ipsis septem nequitias quibus more nostro ruerent in malum, immunes; & tamen animadvertis, eos ipso primo creationis die miserrimè collapsos (b) &

(a) *Tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati à vita Dei per ignorantiam, quæ est in illis, propter cecitatem cordis ipsorum.* (b) *Ecce qui seruiunt ei, non sunt stabiles, & in Angelis suis reperit prauitatem: quanto magis hi, qui habitant domos luteas qui terrenum habent fundamentum consumentur velut à tinea! Iob 4.*

nos qui mera sumus infirmitas & malitia, non formidabimus? permisit hunc casum Deus, vt nobis foret exemplo, & hac veritate nunc considerata primam salutis lectionem suggereret: atque ob hanc causam exemplum istud in libello Exercitiorum meditandum proponitur, cui nihil video addi posse, nisi vt considerando lapsu harum duarum Creaturarum, tandem concludas, te præ illis longè magis esse lapsui obnoxium, adeoque debere te, tibi ipsi diffidere, & potissimum attendere illi affectui, qui tibi peculiaris est, quique te præcipuè in lapsum impellit.

Quomodo, inquit vatū aliquis, cecidisti de (a) cælo, Lucifer? & te, ô Adam, quid tam miserè præcipitauit? & ô Anima mea, quæ tua infirmitas, quod tuum vitium, vnde omnes isti lapsus & scelera? Fac ô Deus meus, vt illa sic agnoscam desileamque, vt lacrymæ meæ, & præterita eluant, & futura benè disponant.

(a) Is. 14.

II. PUNCTVM.

Aduersio in vitam anteaetam, & statum presentem.

PRO præteritis elicies hosce tres affectus.

Primò, humiliter profiteri ignorantiam huius veritatis, & tui ipsius, in qua hucusque vixisti, non cognoscendo, vti oportuisset

tuisset, (a) periculum naturæ corruptæ, & præfertim huius pravi tui affectus, nonne verum est, quod illum non habueris, vti debebas suspectum? & quia tibi incumbendum erat huic cognitioni comparandæ, agnosces negligentiam tuam, eiusque veniam à Deo postulabis.

2. Serio pudore erubescere tantum numerum vitiorum & scelerum, (b) quæ ex hac seu ignorantia seu negligentia profluxere; istas arrogantias, istas in hominum conuictu licentias, istas sciendi curiositates, istam cupiditatem honorum, munerum, excellentiæ, & alia eiusmodi, quæ tantorum scelerum fontes extiterunt. O anima mea, si habuisses perfectam tui notitiam, longè fuisses à prosecutione huius mundi, qui tibi perniciem attulit fugissesque potius, quàm ambiuisses eas occasiones quæ tibi fuerunt in laqueum & in scandalum.

3. Ingenue agnosce, malum omne & perditionem tuam esse ex teipso, & illam præcipue ab inordinato tui amore provenire; ab hoc amore te ad sectandas voluptates, honores, & commoditates impellit, præ cæteris vitioso esse naturæ habitu, qui te abripit quem

(a) Comederunt alieni robur eius, & ipse nescit. Os. 7. (b) Via impiorum tenebrosa, nesciunt ubi corrunt. Prov. 4. Quasi bos ductus ad vitulum Etiam &c. & velut si avis festinet ad laqueum, & nescit, quod de periculo animæ illius agitur. Ib. c.

quem quæ tu excusas, quasi alius non tu, malum perpetraret. O quam inepta illa conscientia, quæ in eo se excusat, vnde grauius accusatur! Quo pacto veniam promerebitur, quam non efflagitat? quomodo efflagitabit, si se venditet ex eo innocentem, quo ipsa redditur nocentior? Iudica ipse, & damna hanc ream (a) ne à Iudice suo, qui se excusantes accusat & excusat accusantes, aliquando damnetur.

(a) *Quod si nosmetipsos diiudicauerimus, non utique iudicauerimur, I. Cor. II.*

III. P V N C T V M.

Propositum in futurum.

TRia in futurum decernenda sunt proposita.
 1. Nunquam conjiciendi culpam in alium, (a) quam seipsum, nec vnquam capiendi exculationem sui, à vitioso naturæ impetu: nam etsi absque culpa tua talem naturam sortitus sis, (b) probrum tamen est, & culpæ omnium causa, illam non frænare.

2. Aduigilandi isti naturæ, vt illam cognoscas, cohibeas, oppugnes, regas; & cogas ad obsequendum tam fideliter rationi & Gratiæ, quam miserè illis aliquando rebellauit, quamque tu illi obsecutus es.

Denique, quantalcumque de familiari ac dome-

(a) *Iniquitatem meam annuntiabo, & cogitabo pro peccato meo. Ps. 37.* (b) *Sub te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illi. Gen. 4.*

domestico hoc hoste Victorias reportaueris, (a) nunquam illi fidendum est: Leo est, qui dormit; ignis est suppositus doloso cineri; proditor est, qui vultu amicitiam mentitur; aut fugiendæ sunt occasiones & species mali, aut non adeundæ, nisi ex necessitate mera, & ex Dei voluntate & imperio; aut vigilandum est, orandum & timendum; nam vt bene Cyprianus, (b) *Vtilius est, infirmum se homo cognoscat, vt fortis existat, quàm vt fortis videri velit, & infirmus emergat.* præsumptio est nimium sibi fidere, & Gratia ad hoc nobis concessa est, vt hanc præsumptionem opprimamus, aut si præsumptio esse pergit, opprimit illa gratiam omnem in nobis, proculque submouet.

Magno igitur animo hæc concipe & statue proposita, sed qualiacumque statueris, ijs ipse diffide; nam maximè magnanimi, non semper constantissimi sunt, nisi ijdem semper humiles sint, & in propositis suis & sui ipsius notitia, timidi: Non ad fouendam ignauiam, quando ad effectus ipsos veniendū est, sed ad arrogantiam, (c) ad procacitatem, ad intemperantiam morum moderandam, quâ illi rapiuntur, qui se non noscunt, qui sibi non diffidunt, qui que propensione suæ, tanquam hosti, & velut in discrimine positi non attendunt.

COM-

(a) *Beatus homo, qui semper est pavidus.* Prou. 28.

(b) *Cypr. de singul. Cleric.*

(c) *Sapiens timet & declinat: Sultus transilit, & confidit.* Prou. 14.

COMPENDIUM MEDITATIONIS
in quartam veritatem.

I. P V N C T V M.

Declaratio eiusdem.

Considerato tuo Fine, agnosce te ab illo deflexisse, atque eodem esse reuertendum. Satis erat tibi Gratiae & mediocrum, ut ad finem tuum pertingeres, si tam Gratiae instinctibus quam naturae fuisses obsecutus: sed quia tuas potius naturae propensiones, quam caeli inspirationes audisti, perijisti. Quidquid bonorum omisisti per negligentiam, quidquid malorum effrenata tua licentia commisisti, an non sunt totidem iacturae totidem abcessus, euagationes & errores a fine tuo? proh! quales iacturae, quales errores! & unde haec miseriae, nisi a propensionibus tuis naturalibus, & a tuis affectibus deprauatis, quae in immoderatam & effrenam illam viuendi licentiam te abriperunt, & quarum tu raptum secutus es? *Perditio tua ex te,* illius causam aliunde ne quaeras, quibuscumque hostibus foris obsidearis, capitalissimus, & periculosissimus est indoles tua & tuus affectus, qui a naturae corruptione deprauatus, deinde tuas omnes deprauat actiones.

Non

Non nosti te, nisi hanc quoque veritatem agnoveris, quam vt penitus animo imprimas, tibi lapsum Luciferi, primi que hominis propone, erant illi nobilissimi, atque omnibus donis naturæ instructissimi, tamen quia ductum naturæ potius, quam gratiæ secuti sunt, periēre; & tu qui mera es imbecillitas, miseria & corruptio, fides naturæ tuæ genio? Prorsus ne fide, perditum te it, nisi illum perdis, aut cedat ille rationi & gratiæ, necesse est, aut tu iure tuo, quod ad cælum habes.

II. PUNCTVM.

Adversio ad præterita & præsentia.

Collige animum & te ipsum percontare, num satis studueris, tantumque notitiæ tui sis assecutus, vt scias te tibi esse inimicum? quid? negas; pudeat ergo te tuæ tum ignorantia, tum negligentia, attentâ præsertim multitudine & gravitate criminum, quæ defectu huius cognitionis tui commisit; ne prætexas excusationem à tuis occupationibus, à tua fragilitate, nec ab alia quacumque re, sic enim pessumdares omnia. Accusa te potius, quod hucusque nimium te excusaeris ab impetu naturæ tuæ, qui, tantum abest, vt seruiat excusationi, vt te etiam coram Deo accuset; in promptu enim est Ratio & Gratia, quibus illum compescas; & indignitas
nimis

nimis noxia est, quàm vt excufationem veniamque mereatur, quod patiaris Rationem & Gratiam ab illo naturæ tuæ impetu violari.

III. PUNCTVM.

Propositum in futurum.

HÆc igitur tibi decreta stabilienda sunt.
 1. Vt nulli, quàm tibi ipsi, quàm adgenito naturæ habitui, qualiscumque ille fit, tuas culpas adscribas, nam etsi tua culpa non fit, illum esse vitiosum, & in malum proclivem; tua tamen culpa est, impedire cùm possis, pati vt in malum ruat.

2. Vt attendas illi habitui, eumque cogas deinceps tam subesse rationi, quàm ratio illi hactenus fuit subiecta, & 3. denique vt nunquam illi fidas, quantumuis subiectus esse videatur, non enim contineri potest, nisi vi, & quamprimùm remittis, illique e fidis, erumpit, & dominatur: adeò vt Sanctorum maximi, & in hac pugna fortissimi censeantur illi, qui in hac sui diffidentia constantes sunt: contra verò dissolutis sint maximè moribus, qui ex arrogantia & libertate minimum sibi diffidunt, ô Deus meus, quantò conducibilius est, agnoscere se debilem, vt fortis evadat, quàm reputare se fortem & validum, vt fiat debilis & ruat!

QVIN-